

Ο “Αμαθής και Αγροίκος Άγιος” Λουκάς ο Στεριίτης (Φώτης Κόντογλου)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Φεβρουαρίου 7, 2009

Στις 7 Φεβρουαρίου, τελείται η μνήμη του [αγίου Λουκά του Στεριίτου](#). Το μοναστήρι που τιμά τόνομά του βρίσκεται κοντά στο χωριό Στείρι κι' από τούτο λέγεται κι' άγιος Λουκάς ο Στεριίτης ή Νέος, για να ξεχωρίζει από τον ευαγγελιστή Λουκά, που έζησε 890 χρόνια πρωτύτερα. Αυτό το μοναστήρι είναι φημισμένο κ' η εκκλησιά του είναι η πιο μεγάλη απ' όσες σώζονται από κείνον τον καιρό, στολισμένη με ψηφιά και με χρωματιστά μάρμαρα. Πηγαίνει κανένας στο μοναστήρι από το Δίστομο. Είναι χτισμένο σε έμορφο μέρος, κοντά στο βουνό που το λέγανε στ' αρχαία Ελικώνα και σήμερα το λένε Παληοβούνα.

Η καταγωγή του αγίου Λουκά ήτον από την Αίγινα. Αλλά οι παππούδες του φύγανε από το νησί, σε καιρό που ρήμαξε από τους πειράτες μπαρμπερίνους, και πήγανε στα μέρη της Ιτέας. Εκεί πέρα γεννήθηκε ο πατέρας του Στέφανος, κ' ύστερα πήγε και παντρεύτηκε στο χωριό Καστρί, που ήτανε κοντά στους αρχαίους Δελφούς. Εκεί ήρθε στον κόσμο ο άγιος Λουκάς, στα 896 μ.Χ. Για τούτο λέγει ένα τροπάριό του: "Η πόλις αγάλλεται Δελφών και ταύτης η όμορος, μάλιστα τοις σπαργάνοις σου, και επτάπυλαι Θήβαι τα σα θαυμάσια κηρύττουσι τρανώς". Από τα πέντε αδέρφια καλογερέψανε τα τρία, ο Λουκάς, η αδελφή του η Καλή κι' ο αδελφός του Επιφάνιος. Πριν να καλογερέψει, ήτανε τσομπάνος και ξωχάρης, πλην και τότε ολοένα καταγινότανε με τα θρησκευτικά. Η καρδιά του ήτανε απλή, το μυαλό του καθαρό από άσοφες σοφίες, για τούτο λέγει και το τροπάρι του: "Στάθηκες, Λουκά, άμαθος στα λόγια, αλλά σοφός σε έργα θεϊκά. Κ' έβαλες μέσα στα στήθια σου, μακάριε, το φόβο του Θεού σαν αρχή της κάθε σοφίας, όθεν έζησες θεάρεστα". Ο ίδιος έλεγε τον εαυτό του "αμαθή και αγροίκον". Ήτανε ταπεινότατος, απλός, άκακος, η όψη του ήτανε γλυκύτατη. Τους φτωχούς τους λυπότανε και τους πονούσε. Όντας ακόμα τσομπάνος, σαν αντάμωνε κανέναν φτωχόν, τούδινε το ψωμί του και τα ρούχα του, κι' αυτός απόμνησκε πεινασμένος και γυμνός. Το σπόρι πούχε για σπάρσιμο το μοιραζότανε με τους άλλους φτωχούς ζευγάδες. Μ' ένα σύντομο λόγο, πιο πολύ εζούσε για τους άλλους παρά για τον εαυτό του. Πολλές φορές οι γονιοί του τον μαλώνανε, κ' εκείνος ο μακάριος τα υπόμενε πλην δεν άλλαζε γνώμη. Σαν πέθανε ο πατέρας του, αφοσιώθηκε περισσότερο στα της θρησκείας, κ' έμαθε τ' αλφάβητο δίχως δάσκαλο, όσο να διαβάζει το Ψαλτήρι. Η μάννα του τον άκουγε τη νύχτα που έκανε την προσευχή του γονατισμένος ως τα ξημερώματα. Μια μέρα έφυγε να πάγει στη Θεσσαλία να γίνει καλόγερος μα τον πιάσανε κάποιοι στρατιώτες, επειδή τον πήρανε για σκλάβο πώφυγε από τ' αφεντικό του, και τον δείρανε και τον

φυλακώσανε κ' ύστερα τον αφήσανε και γύρισε στο σπίτι του. Δεν πέρασε πολύς καιρός και κονέψανε στο σπίτι του δυο καλογέροι που πηγαίνανε στον άγιο Τάφο κι' ο Λουκάς πήγε κρυφά μαζί τους κ' ήρθε στην Αθήνα. Με τα πολλά, τον πήρε ένας γούμενος στο μοναστήρι του, ύστερα από πολλά παρακάλια, γιατί ήτανε μονάχα δεκατεσσάρων χρονών. Η μητέρα του δεν ήξερε πού βρίσκεται κ' έκλαιγε και παρακαλούσε το Θεό να ξαναγυρίσει το παιδί της στο σπίτι τους. Κι' ο Κύριος άκουσε το θρήνο της και της το έδωσε. Τρεις φορές είδε ο γούμενος στον ύπνο του τη μητέρα του Λουκά να κλαίγει και να του ζητά το τέκνο της. Ως που τον έβγαλε από το μοναστήρι και τον έστειλε στο σπίτι του. Κάθισε μαζί με τη μητέρα του τρεις-τέσσερις μήνες, κι' ολοένα την παρακαλούσε να στέρξει να γίνει καλόγερος. Και κείνη στο τέλος τον ευχήθηκε κι' ο Λουκάς πήγε σ' ένα βουνό έρημο που το λέγανε του Ιωαννίτζη, κ' έκανε μια καλύβα κι' ασκήτεψε. Ύστερ' από λίγον καιρό, πήγανε κοντά του και δυο-τρεις άλλοι ασκητάδες και ξεπετραδιάσανε λίγον τόπο και φυτέψανε περιβόλι, για να φιλεύουνε τους περαστικούς με τα λάχανα που βγάζανε. Ο άγιος Λουκάς την ημέρα δούλευε κι' όλη τη νύχτα προσευχότανε. Οι πατέρες που ήτανε μαζί του απορούσανε πώς καθότανε ξάγρυπνος, δίχως να καλοξέρει να διαβάσει το Ψαλτήρι και τις άλλες προσευχές. Ένας από δαύτους κρύφθηκε ένα βράδυ για να ακούσει τι έλεγε, κι' όλη τη νύχτα τον άκουγε να λέγει γονατιστός ολοένα "Κύριε ελέησον". Απ' όσα έβγαζε το περιβόλι του, κάτι τιποτένια έτρωγε ο ίδιος και τάλλα τα έδινε στους φτωχούς. Όσο είναι φυσικό στους άλλους ανθρώπους το να παίρνουνε και να αποχτούνε, άλλο τόσο φυσικό ήτανε για τον άγιο Λουκά το να δίνει τα δικά του στους άλλους. Κι' όχι μονάχα τάδινε, αλλά τα φόρτωνε στο γαϊδουράκι του και τα πήγαινε στους φτωχούς που είχανε ανάγκη οι καημένοι. Δεν αγαπούσε μονάχα τους ανθρώπους, αλλά και τα ζώα τ' αγαπούσε και τα λυπότανε. Πηγαίνανε κάτι ελάφια και τρώγανε τα λάχανα και κείνος τα μάλωνε με ημερότητα και τους μιλούσε σαν να τον καταλαβαίνανε. Μια φορά, ένα απ' αυτά τα ζαρκάδια έσπασε το ποδάρι του και τρέξανε κάποιοι κυνηγοί να το σκοτώσουνε, μα ο άγιος τους παρακάλεσε με δάκρυα να τ' αφήσουνε να ζήσει κι' αυτοί θαυμάσανε για την ευσπλαχνία του. Από τη νηστεία κι' από την αγρύπνια το κορμί του είχε γίνει σαν ξύλο αναίσθητο στο κρύο και στη ζέστη, στην πείνα και στη δίψα. Και μ' όλο που καθότανε μοναχός μέσα στην έρημο, δεν αγρίεψε, αλλά το πρόσωπό του έφεγγε από την καλοσύνη κι' από τη χάρη του αγίου Πνεύματος κ' υποδεχότανε με προθυμία τους οδοιπόρους και ποτές δεν τον είδε άνθρωπος να είναι κατσούφης ή βαριεστημένος. Εκείνος έτρωγε σ' όλη τη ζωή του χορταρικά και όσπρια και ψωμί κριθαρένιο, αλλά τους άλλους τους φίλευε πλουσιοπάροχα, με καλά φαγητά και με κάθε τι που βρισκότανε στο καλύβι του. Από την πολλή την άσκηση έγινε σαν άυλος. Μέσα στην καλύβα του είχε σκάψει ένα λάκκο κ' εκεί μέσα πλάγιαζε για να θυμάται τον τάφο του. Μόλις τον θόλωνε ο ύπνος, σηκωνότανε κ' έπιανε την προσευχή, ψέλνοντας μέσα από το Ψαλτήρι με θρήνο πολύν. Απ' όσο απλός ήτανε πρώτα, κατάντησε ακόμα πιο απλός κι' άπλαστος, αφού μιλούσε με τα πουλιά σαν νάτανε άνθρωποι κ' είχε μερέψει δυο φίδια και τάθρεφε. Η καρδιά του καιγότανε από την ευσπλαχνία που ένοιωθε για κάθε πλάσμα. Απάνω απ' όλα έλαμπε η πίστη του στο Θεό, απλή, σαν

δέντρο ριζωμένη στην καρδιά του. Για τούτο αξιώθηκε προφητικό χάρισμα, και προείπε πως οι Βούλγαροι θα κουρσέψουνε τη Ρούμελη και τον Μοριά. Έκανε πολλά θαύματα και ξακούσθηκε η αγιοσύνη του σ' όλο το Ελληνικό.

Εφτά χρόνια είχε κάνει ο άγιος σ' αυτό το βουνό, όπου κατεβήκανε οι Βούλγαροι με τον τσάρο τους τον Συμεών και κουρσεύανε τον τόπο. Σαν ακούσθηκε πως ζυγώσανε στα κάτω μέρη, ο άγιος Λουκάς άφησε τ' ασκηταριό του και πέρασε σε κάτι νησόπουλα που βρίσκονται κοντά σε κείνη την ακρογιαλιά κι' από κει πήγε στην Κόρινθο. Εκειπέρα έμαθε και λίγα γράμματα, μα δεν ήθελε να ζει μέσα στον κόσμο. Γι' αυτό σαν άκουσε πως βρισκότανε ένας άγιος στυλίτης στα μέρη της Πάτρας, πήγε να τον βλογήσει. Αλλά περνώντας από το Ζεμενό, ήβρε έναν άλλον ασκητή που καθότανε κι' αυτός απάνω σε μια κολόνα και πήγε υποταχτικός του και κάθισε κοντά του δέκα χρόνια και τον υπηρετούσε αυτόν και τους γέροντες που ήτανε μαζί του, κουβαλώντας ξύλα και νερό, μαγειρεύοντας, πλέκοντας δίχτυα, ψαρεύοντας κι' ολοένα αγωνιζόμενος με νηστεία και προσευχή. Από κει γύρισε στο βουνό του Ιωαννίτζη. Επειδή όμως δεν τον αφήνανε ήσυχο οι άνθρωποι, πήγε κ' έκανε το καλύβι του στην Αντίκυρα. Εκεί γίνηκε ψαράς κι' όσα ψάρια έπιανε τα μοίραζε στους φτωχούς. Ύστερ' από λίγο, επειδή κουρσεύανε τον κόσμο οι Σαρακηνοί, πέρασε σ' ένα ρημονήσι που το λέγανε Αμπελώνα κ' εκεί κάθισε τρία χρόνια μαζί με την αδερφή του την Καλή. Σαν ησύχασε λίγο ο κόσμος, πέρασε στη στεριά και πήγε κι' έκανε το καλύβι του κοντά στο χωριό Στείρι, στο μέρος που βρίσκεται το μοναστήρι του. Μα κ' εκεί δεν ξαπόστασε, γιατί κάθε τόσο διαγουμίζανε τον τόπο οι Βούλγαροι κι' άλλα βάρβαρα έθνη, και κρυβότανε στις σπηλιές και σε γκρεμνά απάτητα. Όλη η ζωή του πέρασε μέσα σε κατατρεγμούς και σε αιματοχυσίες. Τρεις μήνες πριν από την κοίμησή του έφερε γύρο όλα τα χωριά και τα ασκητήρια και πήρε συγχώρηση απ' όλους. Αναπαύθηκε στις 7 Φεβρουαρίου το 953, πενήντα εξ χρονών. Ο άγιος Λουκάς είναι ένας από τους αγίους της Ορθοδοξίας που ζήσανε σαν τα πετεινά του ουρανού, "μέτριος, άκακος, πράος, απλούς, ησύχιος".

(από το *Γίγαντες ταπεινοί*, Ακρίτας 2000)

(Πηγή ηλ. κειμένου: "Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού")